
Laudatio na Cyrila Höschla

Profesor Cyril Höschl je chválen již léta. Bylo by tedy přinejmenším pošetilé, kdyby nelékař činil totéž co většina laiků, která má jistou slabost pro úvahy nejpopulárnějšího popularizátora psychiatrie současnosti. Chci tak učinit z pozice, která mi snad přísluší. Z pozice novináře a moderátora, ale také pacienta, který k psychiatrii chová úctu a je jí vděčný za profesně zdatné lékaře i léčebné metody.

V médiích je Cyril Höschl nepřehlédnutelný i nepřeslechnutelný, a to díky svému literárnímu talentu, bystrému úsudku a konečně i velmi příjemnému verbálnímu projevu. Mohl by být skvělým moderátorem podobně jako vynikajícím komentátorem jakéhokoli celostátního deníku, analytikem dění na politické scéně, prostě dobrým žurnalistou. Při pečlivějším pročítání stovek Höschlových textů, publikovaných v nepsychiatrických periodících, je ovšem nutno konstatovat, že úspěšným komentátorem profesor Höschl již dávno je, jen to jaksi nedělá na plný úvazek. Roky trefně glosuje a komentuje celospolečenské dění, ale především trpělivě vysvětluje mnohé (nejen) ze svého oboru. V poslední jmenované aktivitě vyniká vysoko nad ostatními. Sebesložitější jev umí převyprávět obvykle tak, aby mu porozumělo i malé dítě, a přitom se ještě stačilo pobavit. A právě zde začíná pravé umění popularizace vědy, zpřístupňování a otevírání dveří do světů, srozumitelných nemnohým. Obdarovává tak ty z nás, pro něž je neuron jen čímsi mrňavým v hlavě, co hojně odumírá vlivem nadměrné konzumace alkoholu a bez čeho bychom nebyli téměř jistě schopni žít. Vtahuje nás a láká do světa vědy, v níž pracují ti podivně blázniví lidé, zírající po nocích hodiny a hodiny do mikroskopů a žijící kdesi ve slovných věžích sociální izolace. Lidé, jejichž tajuplné řeči málokdo rozumí, ale díky nimž se nám (povětšinou) daří ve všech směrech čím dál tím lépe. Cyril Höschl dokáže o svých kolezích a jejich práci hovořit tak, že se nám najednou začnou jevit široké veřejnosti jako machři, frajeři a esa. A co víc. Začínáme jejich práci v základech rozumět.

V souvislosti s psychiatrií patří Cyrilu Höschlovi jeden specifický dík, který může vyslovit pouze

psychiatrický pacient nebo někdo z jeho okolí. Profesor Höschl totiž v médiích šetří se slovy, majícími stigmatizační potenciál, nepoužívá individuálního lidského utrpení k prostoduchému pobavení mas, neúnavně boří mýty provázející desetiletí psychiatrii i psychofarmakologii, a tím umenšuje kolektivní strach z psychiatrické léčby. Šikovně tlumí obavy z kontaktu s oborem, který je dodnes opředen řadou absurdních mýtů, což je v současném mediálním světě více než mnoho. Oproti tomu nenajdeme v jeho popularizačních textech náznaky falešné naděje na rychlé či stoprocentní uzdravení závažných duševních onemocnění. Höschl nepoužívá ani tolik rozšířené „korektní výrazivo“. Psychiatrický pacient je pro něj psychiatrickým pacientem, neboť správně tuší, že umělým nahrazením pacienta klientem (řčené neplatí pro psychoterapii) či uživatelem psychiatrické péče nedocílíme šetrnějšího zacházení s duševně nemocnými či jejich pozitivnějšího vnímání ze strany veřejnosti. Cest k destigmatizaci duševně nemocných je mnoho, ale zatím nejvíce fandím Höschlově směru, tedy cestě neustálého vysvětlování čím psychiatrie ve skutečnosti je, čím může být a čím rozhodně není. Kéž by Höschlovo publicistické snažení a tah na mediální branku vyprovokovaly více kvalitních psychiatrů, aby činili totéž a vyhnali silou svých zkušeností a znalostí z televizních obrazovek pochybné psychiatrické experty na všechny duševní choroby světa.

V přítomnosti profesora Höschla jsem jako novinář strávil několik desítek hodin, a proto si závěrem laudatia na tohoto výjimečného muže dovoluji osobní nevyžádanou interpretaci. Dost možná, že tam, kde bydlí Höschlova duše, probíhá jeden zajímavý boj. Boj o to být nejlepším z nejlepších. Boj, který nelze vyhrát, ale ani prohrát. Boj, který ani bojem být nemusí, pokud není generátorem vnitřních konfliktů. Boj, jenž může být ve skutečnosti docela obyčejnou a přirozenou lidskou touhou po neustálém sebezdokonalování. Touhou sympatickou a provokující zároveň.

Jeroným Janíček